

В основних напрямках реалізації урядової концепції розвитку бухгалтерського обліку у державному секторі України, як бачимо, враховано всі актуальні аспекти, які на сьогодні є визначальними у розвитку міжнародної облікової системи. Насамперед, це розробка і запровадження єдиної методологічної бази для всіх суб'єктів бухгалтерського обліку державного сектора.

Кондратюк І. О.,
*канд. екон. наук, доцент кафедри обліку в кредитних
і бюджетних установах та економічного аналізу,
ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана»*

ЗАСТОСУВАННЯ ЕКОНОМІКО-МАТЕМАТИЧНИХ МЕТОДІВ АНАЛІЗУ У КОНЦЕПЦІЇ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВ

Необхідність впровадження управлінського обліку у бюджетних установах вже не є дискусійним питанням. Актуальність дослідження цієї проблематики підтверджується об'єктивними факторами, чільне місце серед яких посідає процес модернізації системи управління державними фінансами, та відповідно, бухгалтерського обліку у державному секторі.

Слід відмітити наявність окремих напрацювань науковців на терені побудови теоретичних основ управлінського обліку бюджетних установ, що безперечно є суттєвим кроком у його розвитку. Втім, майже відсутні наукові роботи з побудови його цілісної концепції як системи теорій, поглядів, ідей, втілених у принципах, правилах, методах і прийомах його ведення. З цієї точки зору у економічній літературі концепція розглядається як поняття більш загальне ніж принципи, правила, методи, тобто ця система їх об'єднує і на їх основі функціонує.

Вирішення цього завдання ускладнюється тим, що основоположним у впровадженні управлінського обліку є свобода суб'єкта господарювання у виборі методів і правил його ведення. Управлінський облік комерційного сектору господарювання передбачає розробку дієвої його системи самим суб'єктом господарювання з використанням можливостей, що дають сформовані зарубіжними й вітчизняними науковцями і практиками ґрунтовний теоретичний базис і практичний інструментарій.

Обмежують використання всіх можливостей і переваг, що дає впровадження управлінського обліку у діяльність бюджетних установ, по-перше, більш жорстка регламентація з боку держави їх діяльності порівняно з суб'єктами господарювання комерційного сектору, по-друге, окремі позиції чинної методики планування та контролю діяльності бюджетних установ, сформовані під впливом особливостей їх правового статусу та організаційно-правових форм господарювання.

Отже, ініціювати напрацювання механізмів впровадження управлінського обліку у діяльність бюджетних установ і побудову загальної концепції управлінського обліку має держава, оскільки саме вона як власник майна закріплює його за бюджетними установами для здійснення ними некомерційної господарської діяльності в інтересах суспільства.

Визначення загальної концепції управлінського обліку у бюджетних установах ускладнюється також їх багатопрофільністю та належністю до різних галузей господарювання. Спільним у діяльності бюджетних установ всіх галузей є застосування програмно-цільового методу планування видатків, який вже впроваджений для установ, що отримують асигнування із державного бюджету та впроваджується для установ, що отримують асигнування із місцевого бюджету.

У цьому сенсі програмно-цільове бюджетування може розглядатися як дієвий компонент управлінського обліку, оскільки його мета ідентична меті управлінського обліку: досягнення стратегічних цілей, що означає задоволення потреб учасників господарської діяльності.

Усе викладене дозволяє стверджувати, що окремі аспекти ведення управлінського обліку у бюджетних установах слід покласти на державних замовників і керівників державних цільових програм: визначення критеріїв, що оцінюють їх виконання та порівняння цих показників із середніми по виконавцях, програмах, галузі.

Для впровадження цієї норми існує низка обмежень: чинне нормативно-правове поле висвітлює фрагментарно, а у окремих випадках не містить конкретного переліку результативних показників виконання державних цільових програм, затверджених їх паспортами. Крім того, визначення критеріїв та показників результативності, ефективності і якості виконання державних цільових програм і досі є дискусійним питанням. Відсутність науково обґрунтованих критеріїв і показників визначення результативності, якості та ефективності тієї чи іншої програми ускладнює оцінку їх виконання.

Також, чинником, що ускладнює порівняння показників за результатами виконання державних цільових програм, є їх різноманітність і кількість.

Порівнювати різноіменні показники дозволяє застосування інструментарію математичної статистики. Показником, що характеризує інтенсивність зміни одного ряду динаміки порівняно з іншим за однакові проміжки часу, є коефіцієнт випередження. Застосовуючи степеневу середню отримуємо узагальнюючу характеристику показника швидкості зміни обсягу ресурсу, залученого для досягнення мети виконання програм відносно швидкості зміни результатів, отриманих під час її виконання. Використання методичного інструментарію моделювання багатовимірних об'єктів дає можливість встановити комплексну характеристику діяльності та законності, що існують при її здійсненні. Тобто ці методи дозволяють отримати одну синтетичну ознаку, яка показує напрямок і масштаби змін у процесах, описуваних сукупністю довільного числа вихідних ознак. Отже, уможливають отримання інтегральних порівнюваних показників діяльності по державних цільових програмах.

Можливість використання всіх переваг що дає впровадження управлінського обліку потребує розширення повноважень виконавцям державних цільових програм в управлінні бюджетними коштами та підвищення їх зацікавленості у впровадженні управлінського обліку у діяльність установ; побудови такої його концепції, яка б враховувала особливості бюджетного процесу в Україні та задовольняла потреби управління бюджетними коштами.

Коротаев С. Л.,
*д-р екон. наук, професор кафедри бухгалтерського обліку,
аналізу і аудиту в галузях народного господарства,
Білоруський державний економічний університет,
м.Мінськ, Білорусь*

ПРОБЛЕМНЫЕ ВОПРОСЫ БУХГАЛТЕРСКОГО УЧЕТА И НАЛОГООБЛОЖЕНИЯ ПРИ НАЦИОНАЛИЗАЦИИ АКЦИОНЕРНЫХ ОБЩЕСТВ

В соответствии с решением Высшего Хозяйственного суда Республики Беларусь в октябре 2012 года были восстановлены законные интересы государства по его доле в уставных фондах нескольких коммерческих предприятий, которые были нарушены при приватизации этих предприятий в 1993 году в результате за-